

Fransmannen *Bruno Compagnet* lever för bergen, för snön, för estetiken i skidåkningen, för filosofin. Åka Skidor tog rygg på en av världens mest passionerade skidåkare under två dagar.

L'artiste des montagnes*

TEXT **JOSEFINE ÅS** FOTO **MATTIAS FREDRIKSSON**

Bootpacking ihop med flickvännen Layla Kerly.

Ynglingen Thor Falkanger är en av Brunos mesta åkkompisar.

SNÖFLINGORNA ÄR STORA som tefat och vråker ner utanför fönstret i den mörknande kvällen. Vi värmer oss inne i Bruno Compagnets tio kvadratmeter lilla stuga i Le Lavancher i Chamonix, efter en skiddag som sent kommer att glömmas. Jag har nog aldrig sett så mycket snö falla på så kort tid som under den här eftermiddagen, och då med den stora förmånen att få ta rygg på legenden Bruno Compagnet och hans snöpuddrade skägg och oklanderliga kännedom om de bästa spotsen på berget. Att få bli medbjuden ett par dagar med Compagnet i Chamonix när förhållandena är som bäst, är nästan som att få en personlig träning i portar av Ingemar Stenmark.

I ena handen håller jag en kopp hembryggt grönt örtte, i den andra ett glas med mörkt, mustigt utomordentligt gott rödvin. Pink Floyd spelar från datorn som står inklämd mellan vinglas och tekannor på det lilla bordet.

Typiskt Compagnet, denne tatuerade, excentrisk men lågmälda skidåkare från Pyrenéerna. Rock n' roll och anspråkslöshet. Njuta av livet. Leva sunt. Ha en bra fest. Allt i ett och samma paket. Ett paket med stort skägg, mörka snälla ögon, piercingar och tatueringar och en säregen hög dos med kärlek till skidåkning.

I snöyran är hans minimala lilla stuga som tagen ur sagorna. En *mazot*, en liten träbod där man förr förvarade torkade korvar och annat undan från djuren. Nu är utsidan blästrad med fluffiga snökristaller. De är tre personer som delar på de tio fantastiska små kvadratmeterna. Bruno, flickvännen Layla Kerly och den unge norske friåkaren Thor Falkanger, som bor uppe på det lilla, lilla loftet.

Väggen pryds av färgglada Black Crows-skidor, skid-

märket som Bruno grundat och skidor som han varit med om att skapa utifrån sin långa erfarenhet på berget och känsla för snö. Det andas anspråkslös livsstil men gränslös livskvalitet. Vinglasen, teet och Pink Floyd säger så mycket om livet som levs på de här små kvadratmetrarna. Yin och Yang. Jag gillar det.

DET FINNS NÅGRA SKIDÅKARE i världen som gör intryck. Bruno Compagnet tillhör den exklusiva skaran av äkta original. Efter alla år på skidor är den 47-årige pyrenéen

fortfarande en av de mest motiverade skidåkarna i världen. Han tillhör en liten skara skidåkare som lever för skidåkning och åker skidor på livstid på grund av ren och avskalad kärlek till att glida fram på två plank.

Inte för business, stora feta kontrakt, bekräftelse eller uppmärksamhet, utan för att han faktiskt älskar att hålla till i bergen mer än någonting annat – förutom kanske sin lilla treåriga dotter Minna förstås. Han är originell i skidkretsar. Diskret men samtidigt så kaxig och synlig med sin färgstarka stil, annorlunda tankar och uttryck.

Det låter som en klyscha men Bruno Compagnet är en bergens konstnär.

VI HAR BESTÄMT TIDIG träff på parkeringen till Aiguille du Midi-liften i Chamonix. In sladdar en liten Fiat Panda fullastad med skidor, ryggsäckar, selar och isyxor samt en ihoptryckt Bruno och flickvännen Layla.

Bruno åker kollektivt till jobbet på Aiguille du Midi.

En äkta kråka. En äkta lunch.

Tidig morgon utför Grand Envers du Plan. Bruno Compagnet lägger första spåren.

Bruno utanför sin mazot i Le Lavancher.

Riktiga skibums kör Fiat Panda.

Bruno, redo att droppa in i Rectiligne.

Bruno, Camille Jaccoux och Layla Kerly navigerar på Argentièreglaciären.

Bilen. Att ha en liten vit gammal Fiat Panda som fordon förtäljer en del av historien om Bruno. Live simply. Vi har lite bråttom för att inte missa första liften och alla horder av skidåkare som vill upp på ett av världens mest spektakulära skidberg en solig puderdag. Pandadörren går i baklås, nyckeln är kvar i. Vi står alla utanför densamma. Brunos skidor ligger inne i bilen. Ena fönstret är lite öppet, Bruno lånar min lavinsond, vecklar ut den på sekunden och lyckas peta den genom fönstret över till andra sidan för att lirka upp låset. Dörren går att öppna. Han flinar och rycker på axlarna. Det är sånt som händer i en levnadskonstnärns liv.

Efter alla år i Chamonix känner Compagnet mycket folk. Förmodligen har han skapat sig någon sorts respekt och anseende (vilket inte är direkt lätt i just den här dalen). Men han har genuint intresserat sig för människorna och framförallt bergen och hur man rör sig bland dem på bästa sätt. Han har åkt majoriteten av de stora, extrema, exponerade åken i dalen. Utan att göra för mycket väsen av sig och oftast på rätt ställe vid rätt tillfälle. Med sin varma glimt i ögat tar han i hand med de flesta nere i lifthuset i väntan på första kabinen. Han är vän med guiderna, skidbummarna, extremåkarna, stjärnorna och framförallt med de anställda i liften. En vänskaplig konversation senare och vi får plats i första kabinen.

FOTOGRAF MATTIAS OCH JAG känner båda en spänd förväntan över att åka upp på ”aiguillen”, 3 842 meter över havet, det är inget som någon av oss gör varje dag. Aiguille på franska betyder spets och det är precis vad det är. Den lilla kabinen dumpar av dig på en av Alpernas mest spektakulära spetsar. Sedan måste du balansera ner för en skräckinjagande kam som stupar åt båda sidor, med isyxan i handen för att stoppa ett eventuellt fall ner på nordsidan. Nej, du får inte falla. Då rasar du ända ner till Chamonix. Och du känner det, ser det. Det suger i magen och koncentrationen är total innan skidorna är på och det lugnar ner sig inombords. Bruno och Layla verkar helt oberörda. Den lilla passagen som slår volter i hjärtat på de flesta av oss är deras vardag. Bruno glider iväg mot Grand Envers du Plan, en brantare variant av det mytiska Vallée Blanche-åket. Exponeringen på kammen dit är fortsatt seriös. Jag väljer att titta åt höger för att slippa se bråddjupet som väntar om skidan skulle slinta ner på vänstersidan.

Framför oss väntar 40 centimeter perfekt fjäderlätt puder i en 40-45-gradig sluttning. Det ser rätt brant ut när vi glider fram mot facet. Det är brant. Men med rådande snöförhållanden är det helt perfekt. Solen skiner, himlen är mörkblå. Människorna och hetsen vid liften är som bortblåst. Utsikten är oslagbar. Bergskedjan vi ser framför oss går inte att jämföra med någonting annat i Alperna. Det berör. Bruno kan de här åken. Han kryssar ner mellan gapande glaciärsprickor. Stannar upp. Tittar. Njuter av utsikten, snön och sällskapet. Pratar. Berättar grejer. Hiittar de perfekta vinklarna för Mattias och hans kamera. Det är ospårat och snön är så där bra som de flesta bara får se på film. Vi ser bara fem sex andra skidåkare. Det är februari i Chamonix och ett av världens mest ofantliga skidberg. Vi får ett av våra livs skidupplevelser ner från

Aiguille du Midi.

En mustig bergskorv går laget runt på tåget ner från Monteners till dalen. Bruno varvar med råa vitlöksklyftor. Mannen från bergen gör skäl för sitt rykte om att vara autentisk. Jag tror verkligen att han är det. Vi pratar om passionen till skidåkning och de stora, komplexa och svåråktade bergen i Chamonix. – Chamonix har ändrats med åren. Det är mer folk som ger sig ut på svåra ställen utan rätt kunskap. Jag åker härifrån ibland, till Dolomiterna för att hitta lugnet men mitt hjärta hör fortfarande hemma i Chamonix. Det finns så mycket möjligheter, det är sån rå energi. Man blir ödmjuk i Chamonix, säger Bruno.

BRUNO VILL UPP IGEN. Upp till de stora storslagna bergen. Han vill visa oss så mycket, dela med sig av sin kunskap och entusiasm. Det har dragit igen lite däruppe på 3 800 meters höjd, vi går av på mellanstationen istället. Med dagens förhållanden dansar vi ner i skogen från Plan d’Aiguille. Vi ser två andra skidåkare. Chamonix ligger för våra fötter. Bruno styr oss undan andra åkare och uppspårad snö. 47-åringen laddar järnet framför kameran, som den erfarna proffsåkare han varit i två decennier. Bruno Compagnet är estet och gillar stilen skidåkning. Och inte vilken stil som helst. Benen ska hålla tätt ihop och det ska vara hundra procent kontroll i varenda sväng. Det påminner mig om 80-talets sköna stil blandat med influenser av nutidens friåkning. Det gör en glad att se på. Estetik är viktigt i Brunos liv och han ställer väldigt höga krav på sin åkning. Grace och elegans är ord han gillar att använda i skidsammanhang, vilket är ganska ovanligt i skidåkningens tuffa machovärld. Men med sin mjuka, kattlika och tekniskt välarbetade stil, kör han ifrån både dig och mig.

»JU MER TIDEN GÅR DESTO STÖRRE BLIR MIN PASSION FÖR SKIDÅKNING. DET KAN FYLLA ETT LIV.«

– Jag vill inte åka en extrem linje i hårda förhållanden. Jag är 47 och är inte intresserad av att ta sådana risker. Jag vill åka stora åk med riktiga stilfulla svängar. Att repetera och variera vackra svängar i det oändliga, jag blir aldrig trött på det. Det är alltid lika tillfredställande och ger mig sann glädje. Ju mer tiden går desto större blir min passion för skidåkning. Det kan fylla ett liv.

DEN INFLYTTADE CHAMONIARDEN läser berget som endast några få kan. Hans turer är minutiöst välplanerade och han är lika noggrann som vilken professionell bergsguide som helst. Varje dag är han uppe vid sexdraget, stretchar i 15 minuter och går sedan igenom alla vädersajter och snörapporter som finns, kollar vilka liftar som är öppna, pratar med sina guidevänner om var de bästa förhållandena kan finnas, vilka faror och hinder som kan uppstå. En grön te senare planerar han turen som för honom verkar vara mest lämpad för dagens förhållanden.

Bruno tar bra beslut och vet vad han håller på med. Kunskap och rätt förhållanden är avgörande. Han är där uppe bland stora berg varje dag på vintersäsongen. Är ut och är in. Det sätter sin standard.

Född och uppväxt i Saint Lary i Pyrenéerna, insåg Compagnet tidigt att det var i bergen, inte i skolbänken, han hörde hemma. När hans pappa plockade upp honom efter ett jobb i Valais-dalen i Schweiz i 18-års ålder och körde över passet Col des Montets in mot Chamonix, avgjordes hans framtida livsval. – Det jag såg var emotionellt! Bergen var så stora, så massiva, så vackra. Hur hade jag inte kunnat känna till att något så vackert fanns så nära! Jag var bara tvungen att komma tillbaka.

Året efter lämnade han sina hemmaberg i en gammal van och två par skidor och drog till Chamonix. För att stanna.

Där åker han skidor varje dag. Förfinar tekniken. Upptäcker freeride, den nya flugan. Deltar i Frankrikes första friåkningstävling, Red Bull Snowthrill. Han vinner. Salomon får upp ögonen för den tekniskt kunnige åkaren, han går med i deras team och träffar sin blivande vän för livet och tillika kollega på Black Crows, Camille Jaccoux.

Duon saknar den ultimata friåkningsskidan på marknaden och skapar den själv, vintern 2005. Den första Black Crows-skidan var lång, 196 cm, stenhård, svart och ... med rosa belag. Det var helt nytt på den tiden.

Två år senare lanserar de sin första linje friåkningsskidor. Det är kaxigt, snyggt, avancerat, före sin tid. Rock n’ roll blandat med teknisk precision och estetisk grafik. Allt i ett. Det känns igen. Black Crows är kreativt och annorlunda och vågar sticka ut i en ganska uniform skidvärld.

– Jag älskar att åka skidor men jag behöver inte prata om det hela tiden. Jag vill prata om andra saker. Camille och jag har alltid kunnat prata om annat. Camille är väldigt medveten, både med sin personliga look och sin klädsmak. När vi träffades hade jag fears och bodde i min buss. Han var välklädd och kom från storstaden. Trots olikheterna fick vi ett starkt band och blev vänner för livet. Vi gillar båda musik och fest, estetik, kvalitet och konst. Allt det här speglar Black Crows. Våra olikheter men ändå lika värderingar är kanske nyckeln till framgången.

Compagnet har tatuerat in TRUE CROW på åtta fingrar. Crow betyder kråka – men inbegriper även choucas-fågeln, en sorts kaja, en bergsfågel som flyger fri över bergen.

VI KOMMER NER FRÅN berget vid femtiden. Lyckliga men glada att få vila ut efter en intensiv dag på berget. Men Compagnets dag är inte över. Han tar Fiaten och drar iväg till det lilla Black Crows-kontoret för att ventiler lite åsikter, rätt från berget. Det gör han ofta. Det är produkttestande på högsta nivå.

Det tog några år innan det tog fart för märket men försäljningen går stadigt uppåt. Black Crows har lyckats med den här fina balansen att blanda grafiskt, urbant mode med core-skidåkning, att behålla sin trovärdighet bland bergsmänniskor men ändå attrahera ett trendigt turistklientel. 2015 sålde de cirka 15 000 par skidor, vilket var en fyrtioprocentig ökning från året innan.

– Bara på vårt lilla kontor i Chamonix är det en sån unik mix. En före detta VD på Lacoste, en grekisk skatare och designer i Paris, en friåkare som även varit advokat i Sydney, och så jag som bara åker skidor, säger Compagnet och skrattar.

Passionen lyser som en röd tråd genom märket. Bara de små pikanta ordspråken på kanterna av skidorna gör att man gillar dem.

HIMLEN ÄR VIT OCH det snöar lätt på morgonen dag två i Chamonix. Bruno sms:ar och stämmer träff i botten på Grand Montets-liften. Layla och huskompisen Thor är med.

Vi åker till toppen. Det blåser och yr och sikten är nästan noll. Bruno och Thor diskuterar fram och tillbaka men bestämmer till slut att vi ska åka Rectiligne. En riktig klassiker på Grand Montets och en helt otrolig linje insprängd mellan bergen på västsidan och som överblickar det mäktiga berget les Drus. Det är en 350 meter lång ränna, som gapar rätt ner mot glaciären Nant Blanc.

Nu snöar det ganska rejält. Den dryga 40-gradiga rännan är fylld till bredden med lätt, stabil snö. Vi åker en och en och stannar på säkra ställen på sidorna av rännan. Det snöar och yr. De stora bergsväggarna

En vanlig dag på jobbet. Produkttestning i Drömskogen på Les Grands Montets.

BRUNO COMPAGNET
Ålder 47 år
Född Saint Lary, Pyrenéerna
Bor Le Lavancher, Chamonix
Arbete Skidåkare. Åger och driver skidmärket Black Crows tillsammans med Camille Jaccoux
Instagram @bruno_compagnet

»JAG ÄLSKAR ATT
ÅKA SKIDOR MEN
JAG BEHÖVER
INTE PRATA OM
DET HELA TIDEN.
JAG VILL PRATA
OM ANDRA
SAKER.«

Bruno och Camille diskuterar nya idéer på Black Crows kontor.

Bruno i sitt rätta element i klassiska Couloir Poubelle på Les Grands Montets.

Grand Envers du Plan på Aiguille du Midi.

lyser upp sikten. Det känns som vi är helt ensamma där ute med de stora elementen. Upplevelsen är total.

Dessutom är det Thors födelsedag. Vi firar med en kall öl på Montenversstationen efter en del kryssande ner för det komplexa åket nedanför rännen. Thor fyller 22 men med sitt skandinaviska lugn och sin fantastiska skidkänsla är han en av Compagnets bästa vänner och skidpartners. Ålder är ju bara en siffra.

– Det stör mig när människor frågar ”Åker du fortfarande skidor?”. Det är ju mitt liv! I surfing och vissa andra livsstils-sporter är det helt accepterat att ägna sitt liv åt sin passion. Det förekommer inte riktigt i skidåkning. I idén med Black Crows ingår även att jag ska kunna ägna mig åt det jag vill, att åka skidor. Och jag älskar vad jag gör. Jag behöver inte mycket, bara tillräckligt för att kunna resa och åka skidor.

Brunos största önskan är att ha en minibuss, bo i bussen, ha ett gäng med Black Crows-skidor, resa runt och sova vid foten av ett fint berg. Träffa några hängivna skidåkare som kan få låna och testa hans skidor. Njuta av dagen. Och börja om igen.

Bruno på kontoret i centrala Chamonix.

**»JAG BEHÖVER
INTE MYCKET,
BARA
TILLRÄCKLIGT
FÖR ATT KUNNA
RESA OCH ÅKA
SKIDOR.«**

FRIHET ÄR ETT VIKTIGT ord för den dedikerade fransmannen. Resa, leta upp äventyret och uppleva möten med människor.

– Frihet ger mycket lycka. När jag väl börjar åka skidor om vintern kan jag inte tänka på eller göra nåt annat. Men jag älskar att dela det med andra människor som uppskattar det. Trots det är skidåkning på många sätt en egoistisk handling. När man åldras så ställer man sig den frågan. Det kan tyckas själviskt att ägna hela sin tid åt något som inte ger någon annan något och dessutom utsätter sig själv för risk. Men samtidigt, om man kan förmedla vissa av dessa enkla värden till andra så kanske man kan inspirera någon till något bra.

När vintern är över läggs dock skidorna på hyllan för annat. Bruno är djupsinnig och läser mycket, tankvärda grejer som taoism, spirituell buddism, sufism och massa andra filosofiska skildringar.

På sommaren ägnar han sig åt canyoning på Korsika och i Pyrenéerna. Känner på havet och förfinar sitt estetiska stiltänkande på en surfvåg.

Men just idag, efter ännu ett fullkomligt åk i Rectiligne har snön börjat vräka ner från himlen. Vi stärker oss med en gudomlig croûte au fromage vid botten av Grands Montets. Ett gott glas vitt till hör till självklarheterna.

Nu toksnörar det. Under vårt lilla lunchstopp har det byggt säkert 20 centimeter. Liftar börjar stänga på högre höjd. En av alla hemliga rännor från mellanstationen ner till dalen i Argentière blir den perfekta avslutningen på två oförglömliga skiddagar.

Det är brant, trångt och nästan bottenlöst. På riktigt! Vi skrattar som små barn när snön vräker ner och vi får dela ännu ett åk med en av planetens mest passionerade skidåkare. ★

